

svojo stvar popolnoma resnično in odkrito.

Zborovanje se je potem prekinilo, ker se je vršil v šoli roditeljski sestanek. Ogromno število ljudstva je pričalo, da zna še kranjsko ljudstvo ceniti učiteljsko in uvaževati njegove nasvete. Tov. Škulj je predstavil tov. M. Hočevarja iz Krškega in nato je prišlo predavanje: »Kako naj podpira ljudstvo učitelja pri vzgoji otrok«. Govornik je rešil svojo težko nalogo jako častno. Želeti bi bilo, da objavi v »Dom, ognjišču« tov. Hočevar predavanje. Po tem predavanju je govoril tov. K. Humek iz Krškega »o predanju in tkanju«. Pojasnjeval je svoje predavanje s skioptičnimi slikami. Seznanil je poslušalce s stroji, s katerimi predejo bombaž in teko razne tkanine. Da je bil tudi naš Korl kos svoji težki nalogi, priča opazka, ki jo je napravil preprost kmetijski tkalec: »Da bi bili gospod prav dober tkalec«.

Ljudje so se zadovoljno razšli. Vsak si je obljubil, da še pride in pripelje morda še tistega, ki ni kaj naklonjen šoli. Pa pride in naš bo za vedno. Tovariš Škulj, ki je z velikim trudom ustanovil to »ljudsko univerzo«, bo kmalu lahko videl lepe sadove svoje marljivosti.

Po sestanku se je učiteljsvo sešlo zopet k nadaljevanju zborovanja. Prišlo je na dnevni red še nekaj slučajnosti, narkar je tov. Humek zaključil lepo uspešno zborovanje.

Nedeljski sestanek je zopet jasno pričal, da je še precej učiteljsva, ki vestno vrši svojo visoko nalogo, ki se zaveda, da sega njegovo delovanje tudi preko zidov zatohlih šolskih sob. Ljudstvo pa se tudi od dne do dne z vedno večjim zaupanjem oklepa takega učiteljsva, ki z nesebično požrtvovalnostjo deluje za blagor in srečo njegovo. Tovariši pa, ki ste bili v nedeljo v prijaznem Tržišču, ste tudi gotovo sklenili, da se zopet snidemo in preživimo par lepih ur skupno kakor sedaj. —c.

Učiteljsko društvo sezanskega šolskega okraja ima pod Repentabrom v četrtek, dne 23. maja t. l., ob pol 11. uri predpisani svoj občni zbor. Dnevni red: 1. Predsednikov nagovor, 2. Zapisnik zadnjega zborovanja, 3. Letno poročilo tajnika in blagajnika, 4. »Naš položaj in nastop«, poročila tov. Fr. Vendramin, 5. Predlogi, 6. Volitev društvenega odbora in Zavezinih delegatov. Na obilno udeležbo vabi vljudno odbor.

Zborovanje kamniškega učiteljskega društva je bilo dne 2. maja t. l. v jarški šoli, ki se ga je udeležilo 13 tovarišev in 6 tovarišic. Predsednik tov. Letnar pozdravi zborovalce in omenja, da se je naše društvo danes štiriindvajsetkrat zbralo k letnemu občnemu zboru. Od 1. zborovanja do danes so se razmere jako izpremenile, ki bodo mogoče še nekaj časa take obstale, a vsaka sila traja le nekaj časa. Upoštevati moramo te razmere, v katerih živimo. Delujmo po predpisih, da se nam ne bo moglo kaj očitati. Upa, da bo društvo še obstalo in da se bodo tudi tu razmere še izboljšale. S klicem: »Bog vas živi!« otvarja zborovanje. Tov. Zupan je predaval o perutinarstvu. Poljudno je razložil, kako se tudi pri perutinarstvu dosežejo lepi uspehi, da ima perutinar tudi od te panoge kmetijstva dobiček. Priporočal je, da se naj učiteljsvo poprime perutinarstva, saj je naš stan najbolj potreben, da ima časih tudi kaj boljšega za kosilo. Seznanil nas je nato o nameravani reformi ponavljalne šole, nadaljevalne šole in šolski vrtovi. Tov. Grmek je razpravljal o spremembi zavezinih pravil ter predlagal nekatere manjše izpremembe k §§ 2 in 7. Tajnik poroča, da je imelo društvo samo eno zborovanje in dve odborovi seji. Rajnemu tovarišu Žebretu je napravilo društvo s pomočjo prijateljev rajnega tovariša na pokopališču v Vodcah lep spomenik. Vdovi je sporočil društveni predsednik, da je spomenik postavljen, a tega še na znanje ni vzela. Po blagajnikovem poročilu je imelo društvo 202 K 44 v dohodkov in 201 K 32 v stroških. Žebretov spomenik je veljal 174 K 43 v. Prijatelji so prispevali 47 K 16 v, ostalo je plačalo društvo. V odbor so bili izvoljeni tovariši Letnar, Toman, Tramte, Petrovec, Hiti, Grmek in Schmeidek. Delegatom za zavezino zborovanje sta izvoljena tovariša Petrovec in Schmeidek.

Štajersko.

Društveno zborovanje Laškega učiteljskega društva. Dasitudi nam je nagajivi Jupiter Pluvij hotel skvariti majnikov izlet v dan 5. na Zidanmostu, vendar svojega namena ni dosegel. Načelnikova spretnost v živahnem vodstvu strokovnih razgovorov je srečno tekmovala s temperamentno razpravo poročevalca, ki je naglašal, s kako prefriganostjo si vedo pomagati proti osemletni šolski dobi, žal, le premnogi brezvestni roditelji. In kdo bi si mislil, da najdejo taka nekulturna in stremiljanja zaslabo in podporo pri nekaterih zdravnikih.

Izvedeli smo še marsikaj in izvolili k Zavezi in Zvezi potrebno število delegatov. Po dve in pol ure trajajočem poučljivem zborovanju smo zaupali svoje telesne potrebe kuhinjski izurjenosti in kletarski poštenosti vrlega naprednjaka Juvančiča, med tem ko so se naša srca topila v naslaji izrednega užitka prekrasnega petja hrastniškega kvarteta.

Izražajoč zahvalo, čestitamo g. Preku na tako sijajnem uspehu! Posebno nas je očaral njegov božanstveni tenor!

Za počastitev Terpsihore si je prizadeval domač »Schrammlquintet« pod vodstvom g. Dorarja, ki je žel mnogo priznanja.

Počastile so nas, kar poudarjamo s posebnim zadoščanjem, tudi vse ugledne domače obitelji.

Iskrena zahvala vsem, kakor ne manj staremu prvoboritelju prvaku A. Gradišniku, ki nas je s kremenitimi nagovori navduševal. Vsem krepek: Na zdar!

Učiteljsko društvo za mariborski okraj je 2. t. m. zborovalo zopet enkrat po večmesečnem odmoru. Medtem, ko so se naši prejšnji sestanki dolgovrstno odlikovali po svoji zaspani dolgočasnosti, je bilo zadnje zborovanje veselo zanimivo in živahno; postalo bi celo lahko jako burno, če ga ne bi vodil naš predsednik tako pomirjevalno »dvorno-svetniško«... Udeležili so se ga tovariši tokrat v obilnem številu, videli sino tudi celo vrsto mladih tovarišev, kar nas je sosebno razveselilo. Dozdaj so se odzvali društvenemu povabilu navadno le starejši učitelji, in videl si pri zborovanjih vedno iste obraze. Dobro so nam pa došle mlade moči, nov up za boljšo prihodnost. Dalje smo se čudili vstopu tovarišev iz sosednega okraja, kjer so zapustili svoje društvo. Upajmo, da nas bodo složno v našem stremljenju podpirali. Živahnem razgovoru se je vnel pri čitanju dopisov, ki se tičejo naše nesrečne regulacije. Tovariš Lesjak trdi, da v tako narodno ogroženem okraju kot je mariborski, ne kaže izstopiti iz vseh društev, ker škodujemo lastnemu narodu. Tovariš Robnik je živahno nasprotoval. Pokazal se je kot govorniški talent ter nam s pomočjo logike in filozofije dokazoval, naj bomo trdi kot kamen, v našem pravičnem boju neizprosni in ponosni, dosledni in neustrašeni. V društvi ostanimo, a samo kot delujoči člani; zdržimo se nadzorovanja vseh verskih vaj, ker imamo že razen pouka dovolj dela s pripravo, popravo zvezkov in dopisi. Tovariši organiziraj naj popuste orlanje. Tovariša Robnika je pobijal naš predsednik tov. Požegar, ki je za humaniteto, za uklonitev, za popustljivost in prijaznost z vsemi ljudmi, tudi sovražniki. Prava, ponižna, blaga, slovenska duša je odsevala iz njegovega govora. Ali pa nas bo privedla do uspeha, nam ni znano! — Oglasili so se še pro in kontra drugi tovariši in tovarišica Godčeva, tako je tovariš Robnik odtegnil zadnji dve točki svojega predloga. Sprejela se je prva, in tako se izreka naše društvo za to, da ostanejo učitelji pri društvi, a samo kot delujoči, ne kot plačujoči člani, izstopijo pa iz vseh društev, ki ne tičejo zadev našega naroda, n. pr. »Flottenverein« i. dr. Dopis o pasivni resistenci se je odklonil, ker bi trpeli le nedolžni otroci, ki niso krivi, kar delajo njih očetje. Prihodnje zborovanje bo meseca julija. Pridite v obilnem številu, a do tedaj premišljajte, kaj bi se pozitivnega ukrenilo glede naše regulacije!

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj ima prihodnje redno zborovanje v četrtek, 16. maja, ob 11. uri dopoldne pri **Volčanjsku** poleg kolodvora v **Brežicah**. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika, 2. Dopisi in društvene zadeve, 3. Poročilo socialnega odseka, 4. Volitev delegatov za Zvezo in Zavezo, 5. Predavanje, 6. Nasveti. Ker letošnja uradna konferenca odpade, pričakujemo, da se društvenega zborovanja udeležite v mnogobrojnem številu. Odhod iz Brežic ob 5. uri 10 minut zvečer. Na veselo snidenje! Odbor.

Obrambni vestnik.

+ **Blagor onemu, komur je sv. Peter kum!** Kranjski deželni šolski svet je pokazal v zadnji seji zopet svojo čudovito pravičnost in nepristranost s tem, da je podelil službo na nemški dekliški šoli v Ljubljani učiteljici Trenz. Izmed številnih prosilk sta poleg Trenčeve resno prišli v poštev še dve kompetentki. Ena izmed njih ima štiri službena leta, a druga pet najst službenih let, vrhutega izpit za meščanske šole, enoletni tečaj in izpit za kuharske gospodinske šole in tečaj za trgovsko knjigovodstvo. Koliko truda so jo stali vsi ti tečaji in izpiti, ki si jih je »privočila« s pristradanimi učiteljskimi groši, ne da bi bil deželni šolski svet prispeval le s krajcarjem podpore. Pravičnemu človeku bi bila torej izbira tukaj čisto lahka. Kdor se je več trudil, kdor ima več službenih let in večjo naobrazbo, temu prednost. Ali naš visoki nad vse pravični deželni šolski svet zaključuje drugače: Či-

gar oče, stric ali kum je večji gospod, temu prednost! — In tako je dobila službo učiteljica Trenz s petimi službenimi leti in z navadno ljudskošolskim izpitom, zato ker je iz »boljše hiše«. — Človeka bi se res lotil fatalizem Cankarjevih junakov. Čemu ves trud in trpljenje! Na klancu si rojen, na klancu pogineš!

+ **»Slovenec« pedagog!** List, ki ga tiskajo v »Katoliški tiskarni«, je prinesel v svoji stoti številki tudi precej »tumpast« napad na spis: »O, Vako je tudi fant od fare«, priobčen v zadnji številki »Zvončeka«. Ne vemo, ali hoče delati s tem reklamo za svojega, v pedagoškem oziru popolnoma in skoziinskozi ponesrečenega »Vrtca«, ali hoče izliti le svojo strupeno jezo na krasnega »Zvončeka«, ki se zaveda, da normalna mladina ne mara le neslanih in moralizujučih člankov iz življenja svetnikov. Kar se pa tiče »tumpaste šale«, ki ni za mladino, naj bodo pa v tiskarni, kjer tiskajo rudeče brošure, prav lepo tiho. »Zvončkovo« tumpasto šalo lahko čita vsak brez nevarnosti, kar pa ne moremo trditi o svinjski šali, ki priporoča ženi izpremembo položaja in to je — tudi čitala mladina!

Književnost in umetnost.

Jako zanimive, najnovejše slike o velikanski nesreči »Titanica«, o pariških apaših, o bojih policistov in vojakov z avtomobilskimi roparji i. dr. priobči ta teden »Slovenski Ilustrovani Tednik«. Slike je dobil naravnost iz New Yorka oz. iz Londona in Pariza, ter doslej še ni nobeden, ne nemški in ne italijanski list, priobčil teh slik. — Priporočamo vsem, da si naroče »Slov. Ilustr. Tednik«, ki je edini slovenski list te vrste ter stane četrtletno le 2 K. Posamezne številke pa se dobe po 18 vinarjev v tobakarnah, knjigarnah in kolodvorih.

Politiški pregled.

* **Bettmann-Hollweg o nemškem jezuitskem zakonu.** Več tednov že razburja katoliško javnost ukrep bavarske vlade, ki je prepovedala jezuitom naselitev na Bavarskem. Zaradi tega vprašanja je bila vložena tudi v nemškem državnem zboru interpelacija, na katero je odgovoril državni kancelar Bettmann-Hollweg ter izjavil: Jezuitski zakon z dne 7. julija 1872 izključuje jezuite iz nemškega cesarstva ter jim prepoveduje naseljevanje. Na podlagi § 3. tega zakona je sklenil nato zvezni svet, da se jezuitom ne dovoli izvrševati svojega posla, ki ga jim nalaga red, ne v šoli, ne v cerkvi, in da se jim tudi misijoni ne dovolijo. Temu ukrepu je pridejan stavek, da ga je mogoče prenehati, če bi se izkazala potreba za nadaljne ukrepe. Zvezni svet tedaj ni natančno definiral, kaj razume pod posli, ki jih jezuitom nalaga njih red. Vkljub temu so doslej vse zvezne države enakomerno postopale v tem vprašanju. Vedno so šteli med te posle vse dušnobrižno delovanje in vsa duhovniško poslovanje, izvzeti so samo oni posli, ki imajo familiaren značaj, tudi takozvane konference, ki so se vršile v neposvečenih prostorih. — Drugače pa je ta zakon razlagala bavarska vlada, ki je 11. marca odredila, da naj se ne štejejo konference v cerkvah med take, za jezuite prepovedane posle. Samo ob sebi umevno je, da ne gre državnih zakonov tako različno tolmačiti. Zato sem si dal takoj poročati o zadevi ter mi je bavarska vlada sporočila, da hoče staviti predlog da naj se ti posli natančneje definirajo. Obenem je bavarska vlada odredila, da se mora § 1. jezuitskega zakona po celi nemški državi enakomerno uporabljati, dokler zvezni svet ne sklene drugače.

* **Sto milijonov za nemško kolonizacijo Poljske.** V proračunu nemške skupne vlade za l. 1912, ki ga je odobril državni zbor, je dovoljenih 100 milijonov za »narodno ogrožene kraje«, t. j. za nemško kolonizacijo poljskih krajev na vzhodnem Pruskem, dalje v Šleziji in Šleswig-Holsteinskem. Posebni zakon dovoljuje vladi nakup posestev in kmetij za nemške koloniste, zlasti male kmete in delavce. Posebno poročilo k temu zakonu pravi, da se poljski živelj v vzhodni Prusiji vedno bolj ojačuje in da se že razširja na bližnje province.

* **Proti rusinskemu vseučilišču.** V Lvovu se je vršil velik shod Poljakov proti rusinskemu vseučilišču, ki naj bi se ustanovilo v Lvovu. Slovesno so protestirali Poljaki, med njimi vseučiliški profesorji proti temu, da bi se otvorilo rusinsko vseučilišče v Lvovu. Rusini pa so imeli shod za svoje vseučilišče. — To je pač lepa — slovanska vzajemnost!!

* **Razpust avstrijskega parlamenta.** V parlamentarnih krogih povdarjajo, da se v kratkem poostri politični položaj v zbornici. Krščanski socialci baje hočejo z vsemi silami delovati na razpust parlamenta, ker upajo, da si pri novih volitvah

pribore vse izgubljene dunajske mandate. Vlada hoče z ozirom na nejasnost položaja doseči edinole proračunski provizorij ter rekrutni kontingent, in sicer starega, ker je večina avstrijske zbornice proti brambnemu provizoriju in ker je izključeno, da bi bila v najkrajšem času rešena brambna predloga.

* **Narodno ločenje v socialni demokraciji!** Svoj klic po narodnem ločenju podkrepilja »Právo lidu«, glasilo čeških soc. dem., tako-le: Internacionalizem nemških socialistov se je izkazal nasproti češkimi socializmom kakor zahteva po narodnem podrejenju. Zgodilo se je z njim prav tako, kakor svojedobno z nemškim humanizmom. Predstavljali so si ga kakor vodstvo močnejših: Nemeč naj bi vodil, Slovani pa naj bi se puščali voditi! Ko se pa potem Slovani niso hoteli vdati v tako vlogo in so marveč zahtevali stališče enakoveljnega do enakoveljnega, je bilo z nemškim humanizmom, obsežajočim ves svet — pri kraju! In ko so češki socialni demokratje ravno iz načela internacionalizma izvajali zase pravico do samodoločbe ter se niso hoteli podrediti vodstvu nemških socialnih demokratov je bilo pri kraju z nemškim internacionalizmom. Na zadnjih občinskih volitvah na Dunaju se je nemštvo socialne demokracije nasproti češki socialni demokraciji manifestiralo prav tako, kakor ono drugih nemških strank.

* **Gospodarski fiasko Madjarov v Srbiji.** Dne 16. aprila, v Belgradu otvorjena razstava madjarskih industrijcev je popolnoma ponesrečila. Madjari so doživeli velik gospodarsko-politiški fiasko. Gospodarski bojkot od strani Srbije v znak demonstracije proti ogrskim nasilstvom na Hrvaškem je prav izborni uspel. Kakor zatrjujejo, je razstavo obiskalo od 16. aprila do 1. maja v celem 175 oseb.

* **Zanimiva debata v nemškem državnem zboru.** Zbornica je v tretjem branju rešila državni proračun za leto 1912. Tekom današnje razprave je posegel v debato tudi notranji minister, ki je izvajal glede vprašanja, če smejo uradniki postati tudi socialni demokrati, da so uradniki prisegli zvestobo svojem deželnemu gospodu in bi to prelomili, če bi se pridružili socialni demokraciji, ki izkuša odstraniti monarhijo. Proti takemu naziranju notranjega ministra pa je odločno protestiral soc. demokratski poslanec Hoffmann in je izjavil, da nasprotuje militarizem verstvu in da je vojna zasmehovanje boga, krščanstva in vsega človečanstva.

* **Švedski socialisti za odpravo kraljestva.** Socialistični župan Lindhagen je predlagal v drugi švedski zbornici, da naj se zbornica načelno izjavi za odpravo švedske monarhije, da naj se istočasno uvede republika in da naj se odpravi druga zbornica.

Kranjske vesti.

—r— **Iz Borovnice** nam pišejo: Pokojnemu nadučitelju Fr. Paplerju postavijo njegovi prijatelji in hvaležni učenci nagrobni spomenik. Odkritje tega spomenika se vrši v nedeljo, 19. maja t. l., ob 11. uri dopoldne na pokopališču v Borovnici. Na grobu govori deželni poslanec tov. E. Gangl, pojo pevci »Ljubljanskega Zvona« in nastopijo kot častna straža ondotni ognjegasci in »Sokoli«. — Prijatelji pokojnika si popoldne ogledajo krasne slapove v Peklu, kjer bo tedaj v najlepšem cvetju znamenita kranjska trobentica (Primula carnolica). Iz Pekla gredo potem na malo južno k »Ivanu«, kjer bo zapel »Ljubljanski Zvon« tako, kakor še ni bilo slišati v tem »Ivanovem kotu«. Zvečer se pa gostje zopet odpeljejo s pripravnimi vlaki. Kdor hoče dobiti obed v gostilni pri g. A. Drašlerju, naj se zanj oglasi z dopisnico.

—r— **Izlet na Jadransko morje** priredi koncem tega meseca za srednješolce in njihove starše ter sorodnike ljubljanska podružnica avstrijskega mornariškega Jruštva. Za izlet se mora oglasiti 350 udeležnikov. Odhod iz Ljubljane v Trst bo s posebnim vlakom ob pol 7. uri zjutraj. V Trstu ogled naprav »Stabilimento tecnico« in njegovih ladijskih gradenj, nato vožnja z Lloydovim parnikom po tržaškem zalivu (Miramar, Grado itd.) Obed na ladji. Za vse to in za vožnjo nazaj v Ljubljano bo plačati za osebo 11 K. Kdor se bo hotel udeležiti tudi skupne večerje, naj še 1 K.

—r— **Deželno kmetijsko šolo na Grmu** so v soboto, 4. t. m., obiskali gojenci četrtega letnika ljubljanskega učiteljskega šolskega vodstva in učiteljsvo jih je najprijaznejše sprejelo ter jim pokazalo in raztolmačilo bogate zbirke učil, orodja in strojev, lepo živino v moderno urejenih ivateh, gnojišča, čebele, vzorne sadne, trtne in zelenjadne nasade, nanovo napravljene pašnike in šolske kleti. Končno so jih še pogostili z izborimi domačimi pridelki. Gojenci so navdušeni za kmetijski pouk in hvaležni slavnemu ravnateljstvu in učiteljsvu zapustili Grm.